



شناسه	رویه اجرایی - دستور جلسه شماره (۳)	تاریخ	۱۴۰۰/۰۴/۲۱
عنوان	بررسی نحوه دریافت لیست و حق بیمه مدیرعامل و هیأت مدیره موظف شرکت ها		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون مالیات، کار و تامین اجتماعی اتاق ایران، شورای گفت و گوی خراسان شمالی، کانون شبکه مشاوران مدیریت و مهندسی ایران و شرکت مهندسان مشاور و شهرسازی شاربافت		
شرح دستور	<p>طبق تبصره ۵ ماده ۴ قانون اصلاح قانون تامین اجتماعی مصوب سال ۱۳۸۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام، "در مواردیکه کارفرمایان موضوع بند ۴ ماده ۲ قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ اشخاص حقیقی باشند و همچنین مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی می توانند با پرداخت حق بیمه سهم بیمه شده و کارفرما به ترتیب مقرر در ماده ۲۸ قانون مذکور و اصلاحات بعدی آن از تاریخ اشتغال به کار در کارگاه در زمره مشمولین قانون مذکور قرار گیرند. آیین نامه اجرائی این تبصره شامل نحوه احتساب سوابق خدمت و پرداخت حق بیمه های معوقه بنا به پیشنهاد وزارت رفاه و تامین اجتماعی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید."</p> <p>لازم به توضیح است سازمان تامین اجتماعی بر این باور است که با تصویب تبصره ۵ ماده ۴ قانون تامین اجتماعی اعضای هیأت مدیره و مدیرعامل شرکتها که حقوق دریافت می کنند از شمول بند الف ماده قانونی مذکور (بیمه اجباری) خارج و به صورت اختیاری تحت پوشش مقررات تامین اجتماعی قرار گرفته اند و در جهت اجرای این تبصره با صدور دستورالعمل داخلی اعلام نموده اعضای هیأت مدیره و مدیرعامل، صرف نظر از اینکه موظف یا غیرموظف باشند، الزاماً باید قرارداد بیمه کارفرمایی منعقد نمایند. در این خصوص ادارات تامین اجتماعی ضمن اشاره به تبصره ۵ ماده ۴ قانون تامین اجتماعی، به این نکته استناد می کنند که مدیرعامل موظف فردی است که در کارگاه دارای شخصیت حقوقی، براساس وظایف محوله طبق اساسنامه شرکت، انجام وظیفه و در مقابل آن حقوق دریافت می کند و فاقد هرگونه سهم در شرکت و عضویت در هیأت مدیره می باشد و مراتب حقوق بگیري وی در دفاتر و اسناد مالی شرکت هر ماه همانند سایر کارکنان به ثبت می رسد. در این صورت لیست و حق بیمه ایشان می بایست همانند سایر کارکنان ارسال و پرداخت گردد؛ لذا سهامدار بودن هیأت مدیره و مدیرعامل نمایانگر میزان مشارکت، تعهدات و منافع شرکت می باشد که وفق بخشنامه ۹ مشترک فنی و درآمد مصوب ۱۳۹۰ می بایستی نسبت به عقد قرارداد کارفرمایی و ارسال لیست بیمه اقدام نماید.</p> <p>در مقابل نظر سازمان تامین اجتماعی، معترضین بر این باروند در بند (ت) ماده یک آیین نامه اجرایی تبصره ۵ ماده ۴ قانون تامین اجتماعی صراحتاً اعلام شده است مدیران اشخاص حقوقی که حقوق دریافت نمی نمایند، مشمول این مصوبه گردیده و اشاره صریح یا غیرصریحی دال بر حذف اشخاص حقوقی بگیر از مقررات بیمه اجباری نداشته است، زیرا براساس بند ۱ ماده ۴ قانون تامین اجتماعی هر کسی که در قبال کار، حقوق دریافت می کند، مشمول بیمه اجباری است.</p> <p>همچنین مجدداً این موضوع در بخشنامه ۹ مشترک فنی و درآمد سازمان تامین اجتماعی که در جهت اجرای تبصره ۵ ماده ۴ قانون تامین اجتماعی ابلاغ گردید، مورد تاکید قرار گرفته است.</p> <p>این موضوع در جلسه کارگروه تخصصی کمیته ماده ۱۲ در تاریخ ۹۹/۰۴/۱۱ در اتاق ایران و با حضور نمایندگان سازمان تامین اجتماعی بررسی گردید و مقرر شد: سازمان تامین اجتماعی با توجه به مباحث مطروح در این جلسه، پیشنهاد خود را ظرف مدت ۲ هفته جهت حل مشکل فعالان اقتصادی به دبیرخانه کمیته ارسال نماید تا مجدداً مورد بررسی قرار گیرد.</p> <p>شایان ذکر است پاسخ سازمان تامین اجتماعی طی نامه شماره ۵۰۲۰/۹۹/۷۷۶۷ مورخ ۹۹/۰۶/۱۵ دریافت گردید. نظر سازمان</p>		



<p>مبنی بر این است که با توجه به ظرفیت مقرر در تبصره ۵ الحاقی به ماده ۴، کارفرمایان اشخاص حقوقی غیردولتی در هر صورت و فارغ از دریافت و یا عدم دریافت حقوق می توانند مشمول مقررات تامین اجتماعی قرار بگیرند. (پیوست شماره ۱)</p> <p>لیکن در بند (۲) نظر ارسال شده سازمان تامین اجتماعی ایرادی وجود داشت مبنی بر اینکه اعضای هیات مدیره در مجمع شرکت نقشی در تعیین حقوق اعضای هیات مدیره نداشته باشند می بایستی لیست و حق بیمه آنان برابر مقررات و با درج عنوان شغلی ذیربط از طریق کارفرما و شخص حقوقی ارسال و پرداخت گردد.</p> <p>در این خصوص طی نامه شماره ۲۷/۵۴۷۸/ص مورخ ۹۹/۰۶/۱۹ به سازمان تامین اجتماعی اعلام شد که به نظر می رسد بند (۲) پیشنهاد سازمان تامین اجتماعی مغایر با قانون تجارت است و قابلیت کنترل و اعمال ندارد، ضمن اینکه کنترل دریافت حقوق توسط اعضای هیات مدیره طبق ماده ۳۹ قانون تامین اجتماعی قابل انجام است، لذا بدیهی است اجرای این ماده در اختیار بازرسان سازمان تامین اجتماعی قرار داشته و قابل اعمال باشد.</p> <p>پس از ارسال این نامه، مجدداً نامه پیگیری به شماره ۱۰/۱/۱۲۰۴۱/ص مورخ ۹۹/۱۲/۰۲ به سازمان تامین اجتماعی ارسال گردید؛ لیکن تاکنون علیرغم پیگیری های به عمل آمده، پاسخی به دبیرخانه کمیته حمایت از کسب و کار واصل نشده است و حتی پیشنهاد سازمان نیز به ادارات تامین اجتماعی در سراسر کشور ابلاغ نشده است.</p>	
<p>۱. طبق بند ۱ ماده ۴ قانون تامین اجتماعی هر کسی در قبال کار، حقوق دریافت می کند، مشمول بیمه اجباری است و فرقی نمی کند عضو هیات مدیره باشد و یا نباشد. همچنین فرقی ندارد که مشمول قانون کار باشد و یا نباشد.</p> <p>۲. براساس نظر نمایندگان سازمان تامین اجتماعی در جلسه کارگروه با تصویب تبصره ۵ ماده ۴ قانون تامین اجتماعی اعضای هیات مدیره و مدیرعامل شرکتها که حقوق دریافت می کنند از شمول بند الف ماده قانونی مذکور (بیمه اجباری) خارج و به صورت اختیاری تحت پوشش مقررات تامین اجتماعی قرار گرفته اند؛ در حالیکه در بند (ت) ماده یک آیین نامه اجرایی مربوطه، صراحتاً اعلام شده است مدیران اشخاص حقوقی که حقوق دریافت نمی نمایند، مشمول این مصوبه گردیده و اظهار نظر صریح یا غیرصریحی دال بر حذف اشخاص حقوقی بگیر از مقررات بیمه اجباری نداشته و از سال ۱۳۵۴ در حال اجرا می باشد.</p> <p>۳. از طرفی با توجه به اصل ۲۹ قانون اساسی، هدف مقنن از تصویب تبصره، گسترش پوشش بیمه های اجباری بوده و نمی توان تفسیر محدودیت از تبصره مذکور برداشت نمود. به عبارت دیگر تبصره ۵ ماده ۴ قانون تامین اجتماعی در راستای ایجاد فرصت برای بیمه پردازی مدیران غیرموظف به قانون بیمه اجباری الحاق شده است.</p> <p>۴. از تبصره ۵ ماده ۴ قانون تامین اجتماعی که در بدو امر کارفرمایان حقیقی را تحت پوشش قرار داد (کسانی که در هیچ زمان حقوق بگیر نبوده اند)، می توان نتیجه گرفت که در رابطه با اشخاص حقوقی نیز این فرض یعنی عدم دریافت حقوق برداشت می شود و مفاد بخشنامه ۹ جدید درآمد و اظهار نظر سال ۹۷ سرپرست سازمان تامین اجتماعی نیز موید همین مطلب است.</p> <p>۵. طبق بند (ت) ماده ۱ آیین نامه تبصره ۵ ماده ۴ قانون تامین اجتماعی و بخشنامه ۹ درآمد، کارفرمایان عبارتند از اشخاص حقیقی و مدیران اشخاص حقوقی غیر دولتی که حقوق دریافت نمی کنند.</p> <p>۶. سازمان تامین اجتماعی از قراردادهای مشاوره ای ضریب دریافت می کند و سپس اعضای هیات مدیره و مدیرعامل را از لیست خارج نموده و حق بیمه مضاعف دریافت می نماید.</p> <p>۷. سازمان تامین اجتماعی در سال ۹۷ و در پاسخ به استعلام سندیکای شرکت های ساختمانی (نامه شماره ۵۰۰۰/۹۷/۵۲۰ مورخ ۹۷/۰۵/۲۷)، نظری بر خلاف رویه کنونی را به شرح ذیل اعلام نموده است:</p> <p>"کلیه اعضای هیات مدیره و مدیرعامل اشخاص حقوقی که از شرکت حقوق دریافت می نمایند و این موضوع برای سازمان تامین</p>	<p>ایرادات و مشکلات مطروحه</p>



<p>اجتماعی احراز می گردد، در این صورت می بایست لیست و حق بیمه آنان همانند سایر بیمه شدگان مشمول قانون تامین اجتماعی به شعبه ذیربط ارسال و پرداخت شود. لیکن در خصوص مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی که حقوق دریافت نمی کنند، مشمول تبصره ۵ ماده ۴ قانون تامین اجتماعی می شوند که می توانند نسبت به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه به همراه کارگران شاغل اقدام نمایند."</p> <p>۸. برابر مفاد ماده ۴ قانون تامین اجتماعی هر کسی در قبال کار حقوق دریافت می کند، مشمول بیمه اجباری تامین اجتماعی با نرخ ۲۷٪ می باشد لذا چنانچه برابر مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۸/۰۴/۸۷، مفاد ماده قانونی اصلاح و پوشش بیمه ای اینگونه افراد اختیاری گردیده، این سوال پیش می آید که چنانچه اعضای موظف هیات مدیره و مدیرعامل اقدام به انعقاد قرارداد بیمه اختیاری کارفرمایی نمایند، مبالغ دریافتی آنان بابت حقوق در زمان بازرسی دفاتر قانونی غیرمشمول تلقی خواهد شد یا خیر؟ اگر پاسخ سازمان مثبت باشد ضرورت دارد تا مفاد بخشنامه ۱۱ جدید درآمد (دستورالعمل اجرایی ماده ۴۷ قانون تامین اجتماعی) اصلاح و مراتب ابلاغ گردد تا از ایجاد بدهی من غیر حق پیشگیری شود.</p>	
<p>موضوع در جلسه کارگروه تخصصی کمیته ماده ۱۲ در تاریخ ۱۱/۰۴/۹۹ در اتاق ایران و با حضور نمایندگان اتاق ایران، اتاق تعاون ایران، اتاق بازرگانی تهران، شورای گفتگوی اصفهان، شورای گفتگوی خوزستان، معاونت حقوقی ریاست جمهوری، سازمان تامین اجتماعی، ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، سندیکای شرکت های ساختمانی، انجمن صنفی مهندسان معمار و شهرساز و شرکت مشاور شاربافت بررسی گردید و مقرر شد: سازمان تامین اجتماعی با توجه به مباحث مطروح در این جلسه، پیشنهاد خود را ظرف مدت ۲ هفته جهت حل مشکل فعالان اقتصادی به دبیرخانه کمیته ارسال نماید تا مجدداً مورد بررسی قرار گیرد. سپس در صورت عدم تکفوی پیشنهاد سازمان در راستای رفع مشکل مطروحه اعضای موظف هیئت مدیره شرکت ها، موضوع در صحن جلسه اصلی کمیته ماده ۱۲ جهت تصمیم گیری توسط نمایندگان قوای سه گانه مطرح خواهد شد. اهم نظرات نمایندگان سازمان تامین اجتماعی در جلسه کارگروه به شرح ذیل است:</p> <p>- حمید فدایی، معاون مدیرکل حقوقی سازمان تامین اجتماعی اظهار نمود بند الف ماده ۴ قانون تامین اجتماعی که می گوید هر کسی در مقابل دریافت حقوق، کار می کند، مشمول بیمه اجباری است، یک قاعده کلی است که با تصویب تبصره ۵ ماده ۴ قانون تامین اجتماعی تخصیص خورده است. وی در ادامه افزود تمام بحث این است که آیا مدیران اشخاص حقوقی تابع بیمه اجباری و قانون کار می شوند یا خیر؟ و پاسخ این است که مدیران اشخاص حقوقی می توانند تحت پوشش بیمه اختیاری قرار گیرند. فدایی در ادامه افزود در آیین نامه بیمه شده (کارفرما) کسی است که مزد دریافت نمی کند ولی این قید غالب می باشد. همچنین سهامدار شاکله اصلی شخصیت حقوقی را تشکیل می دهد پس سهامدار ذینفع در شرکت می باشد و تابع بیمه اختیاری است. وی در ادامه گفت اسم مدیران اشخاص حقوقی می تواند در لیست درج شود به شرطی که با مراجعه به شعبه قرارداد کارفرمایی منعقد شود و اگر فردی مشمول بیمه اجباری باشد، نمی تواند مشمول بیمه اختیاری شود. وی افزود تاکنون چند رای از دیوان صادر شده است که مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی نمی توانند از بیمه بیکاری استفاده نمایند.</p> <p>- وحید اسماعیلی، نماینده سازمان تامین اجتماعی بیان نمود تبصره ۵ ماده ۴ قانون تامین اجتماعی فارغ از رابطه حقوق بگیری و یا عدم حقوق بگیری می باشد ولی آیین نامه آن برخلاف قانون صحبت از حقوق کرده است. اسماعیلی در ادامه گفت کارفرمایان می توانند قرارداد کارفرمایی منعقد نمایند ولی اسمشان در لیست بیاید. وی در ادامه افزود سازمان با یکسری شرکت</p>	<p>جمع بندی جلسه کارشناسی مورخ ۹۹/۰۴/۱۱</p>



<p>های خانوادگی و یا صوری برخورد می کند که تنها می خواهند لیست دهند و در مورد دستمزدهای آنان اتفاقات ناگواری رخ می دهد، لذا سازمان در جهت حفظ حقوق مردم مجبور به اجرای دقیق قانون است.</p>	
<p>سازمان تامین اجتماعی براساس بخشنامه ۹ جدید درآمد اقدام نماید و هرگونه بخشنامه مغایر با آن را لغو و یا اصلاح نماید.</p>	<p>پیشنهاد دبیرخانه</p>
<p>۱. نامه شماره ۱۹۵۷۱/د مورخ ۹۸/۱۲/۰۷ کمیسیون کار و تامین اجتماعی اتاق ایران خطاب به دبیرخانه کمیته حمایت از کسب و کار ۲. نامه شماره ۱۰۶-۱-۲۲ مورخ ۹۹/۰۲/۲۷ شرکت مهندسان مشاور و شهرسازی شاربافت خطاب دبیرخانه کمیته حمایت از کسب و کار ۳. نامه شماره ۱۰/۱/۴۶۹۴/ص مورخ ۹۹/۰۶/۰۳ دبیرخانه کمیته ماده ۱۲ خطاب به سازمان تامین اجتماعی جهت پیگیری مصوبه کارگروه کمیته حمایت از کسب و کار ۴. پاسخ سازمان تامین اجتماعی به شماره نامه ۵۰۲۰/۹۹/۷۷۶۷ در خصوص اجرای مصوبه کارگروه کمیته حمایت از کسب و کار ۵. ارسال نظر دبیرخانه کمیته در خصوص پیشنهاد سازمان تامین اجتماعی طی نامه شماره ۲۷/۵۴۷۸/ص مورخ ۹۹/۰۶/۱۹ ۶. پیگیری مجدد از سازمان تامین اجتماعی طی نامه شماره ۱۰/۱/۱۲۰۴۱/ص مورخ ۹۹/۱۲/۰۲</p>	<p>فهرست مستندات و مدارک پشتوانه</p>